

POESIA

Jaume Fuster

Poema dit de la Redempció

Meteor



Jaume Fuster

# Poema dit de la Redempció

Pròleg d'Àlex Martín Escibà

Editorial  
Meteorα

Col·lecció: Mitilene, 44  
Direcció: Jordi Cervera

POEMA DIT DE LA REDEMPCIÓ  
© Hereus de Jaume Fuster i Guillemó, 2017

Reservats tots els drets d'edició per  
© Editorial Meteora, SL  
Barcelona  
www.editorialmeteora.cat  
contacte@editorialmeteora.com

Primera edició: maig de 2017

ISBN: 978-84-946982-0-0  
Dip. Leg.: B.10298-2017

Pròleg: © Àlex Martín Escribà

Fotografies de Jaume Fuster: © Arxiu Maria-Antònia Oliver  
(Illa de Cabrera, estiu de 1968)

Disseny gràfic: Meteora, serveis editorials  
Impressió: Liberdúplex, Sant Llorenç d'Hortons

SENSE L'AUTORITZACIÓ ESCRITA DE L'EDITOR, QUEDA RIGOROSAMENT PROHIBIDA,  
SOTA LES SANCIONS ESTABLERTES PER LA LLEI, LA REPRODUCCIÓ TOTAL O PARCIAL D'AQUESTA OBRA  
A TRAVÉS DE QUALSEVOL PROCEDIMENT MECÀNIC O ELECTRÒNIC,  
INCLOENT-HI LA REPROGRAFIA, LA DIFUSIÓ PER XARXES TELEMÀTIQUES  
I LA DISTRIBUCIÓ D'EXEMPLARS D'AQUESTA EDICIÓ  
MITJANÇANT LLOGUER O PRÉSTEC PÚBLICS.

**Pròleg**

# Jaume Fuster, contra l'oblit

**ÀLEX MARTÍN ESCRIBÀ**

Universitat de Salamanca



L'any 1972, quan Jaume Fuster encara era un desconegut dins del món de les lletres i estava a punt de publicar *De mica en mica s'omple la pica*, l'editorial li recomanà que alguna patum li fes un pròleg. Fou així com l'escriptor demanà unes paraules a Manuel de Pedrolo. El resultat de tot plegat fou una faixa que acompanyà el llibre i que deia «Jaume Fuster no és tan sols un barbut, (n'hi ha molts), sinó un escriptor amb tota la barba (i n'hi ha pocs)». Els anys han demostrat que Pedrolo no s'equivocà gens ni mica.

Jaume Fuster i Guillemó va néixer a Barcelona el 17 de novembre de 1945 (l'any de la bomba atòmica, que deia ell!) i trobà dissortadament la prematura mort el 31 de gener de 1998. De formació autodidacta, va ser treballador infatigable, jugador compulsiu, profundament culte, apassionat de la literatura popular (cinema, còmic, aventures, western, ciència-ficció), gestor

cultural, membre destacat del col·lectiu Ofèlia Dracs, excel·lent orador, director de col·leccions, reivindicador de noves tecnologies, compromès activista polític i crític literari.

Jaume Fuster fou fecund fins a límits insospitats, ja que la seva obra comprèn gèneres ben diversos: novel·les (policíiques, fantàstiques, negres i d'altres colors), no-ficció, contes, guions, teatre, poesia, traduccions i centenars d'articles i ressenyes aparegudes en nombroses publicacions. La seva va ser una trajectòria lligada a la consolidació de les lletres catalanes durant el postfranquisme i que respon a una consideració de tipus generacional i social que va triar l'opció per l'escriptura en llengua catalana. A més, treballà sense descans per la idea de la normalització cultural, per poder emprar el català com a llengua literària i que els escriptors esdevinguessin professionals. I encara hi podem afegir un seguit de fets evidents: escriptor compromès —*engagé*, si voleu— que proporcionà a la literatura catalana una alenada de nous gèneres (el detectivesc com a predilecte) i reptes com el fet que conjuminà la ideologia i el realisme per mitjà de les ficcions. Com veieu, una tasca digna d'esment.

Malgrat tot aquest extens llegat i corpus literari, sobten, a dia d'avui, els escassos estudis sobre l'escriptor del qual el 2018 es compleixen vint anys del seu traspàs, sense previsió de cap



acte commemoratiu. Tant és així, que encara falta avaluar-ne els escrits i dinamitzar-ne tot el fons, actualment dipositat a la Biblioteca de Catalunya.

Precisament fou en aquest espai on vam trobar el llibre que avui teniu a les mans, amb el títol *Poema dit de la Redempció* i datat el 1967. Es tracta d'un poemari que cal entendre en el seu context, un llibre de joventut, si voleu, però tota una troballa que permet conèixer el primer contacte amb el món personal i intel·lectual de l'escriptor. Un manuscrit que parla d'un noi de la postguerra, dels seus orígens familiars d'arrels pageses, dels amors, desamors i els records d'infantesa, de l'adolescència i la vida a la Barcelona de barri de la dècada de 1960, aquella dels desoris polítics, tan pecaminosos i sòrdids «al caliu de la ginebra» com atractius pel goig del «jazz, / provar la sort del pòquer / i fumar en pipa». Aquell espai que pocs anys després es convertiria en l'escenari principal de les seves novel·les on va fer tota una crònica de la societat que l'envoltava. I cal no oblidar tampoc dins del poema certa crítica social a un determinat sector pseudointel·lectual «gran, etern i doctoral», i la voluntat explícita de dedicar-se ben aviat a l'art d'ajuntar paraules: «i perdo nits / la ploma als dits». Un desig aconseguit finalment i un llibre que suposa unes impagables memòries plenes d'intertextualitats, homenatges i lectures de capçalera: des de

Gabriel Ferrater (a qui dedica bona part dels versos) fins a Salvador Espriu, passant per Ausiàs March, Àngel Guimerà, Guerau de Liost, Miguel Hernández, Federico García Lorca, Joan Maragall, Josep Carner, Antonio Machado, Carles Riba, Joan Salvat-Papasseit, Jacint Verdaguer i mestres estrangers com Arthur Rimbaud, Charles Baudelaire, François Villon, entre d'altres d'una llarga llista.

Per concloure, i abans de passar pàgina, no vull acabar sense agrair a la Biblioteca de Catalunya la seva predisposició i també la generositat de l'escriptora Maria-Antònia Oliver. No voldria tampoc passar per alt l'interès i la complicitat de l'editorial Meteora per fer que aquest llibre sigui avui una realitat. Esperem, doncs, que tot plegat serveixi no només per descobrir un text que romanía inexplicablement recòndit, sinó també per recuperar de l'oblit un escriptor que és una fita ineludible de les lletres catalanes.

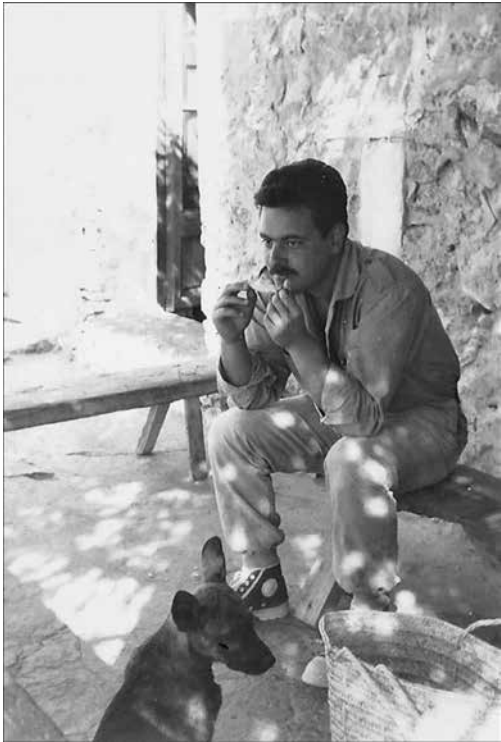
• •

## Poema dit de la Redempció

Cavall: —E com avets viscut axí?

Buch: —De pa e de carn e de vi.

[*Disputació d'en Buch ab son cavall*, anònim, segona meitat del s. XIV]





## Pròleg per a puristes i crítics

Abans de començar us diré  
que conec l'obra de Mestre Ferrater.  
Tot i que no vull ser llagoter  
és ell qui la culpa en té  
de tot el que ara escriuré.  
Segur és, doncs, que plagiaré  
al nostre poeta capdavanter.

5

• •

Amb el guix humit  
de la paraula fàcil,  
sense rima ni ritmes, 10  
ni acolorits vocables,  
amb aquell to de veu  
de confidència íntima  
que tant ens agrada d'emprar  
al redós de la conversa amiga, 15  
ajuntaré paraules i més paraules,  
buides de grandesa èpica  
però curulles de vivències,  
com quan érem infants.  
I els mots senzills, 20  
aquells que Mestre Éluard retrobara  
com ara «amor», «justícia» i «llibertat»,  
escriuré amb respecte,  
sense témer que tu  
i tots vosaltres que ara els llegiu 25  
sentiu vergonya d'entendre'ls.  
Potser us sembli estrany  
que el poeta, deixant torres de vori,  
bastides de treballs abstractes,  
parli amb la veu d'espígol 30



com la dels homes del poble.  
Però jo us he de dir  
que, nat del poble i per al poble,  
només puc parlar  
aquesta llengua planera, 35  
una mica enrogallada  
que ha parlat sempre ma mare.

•

I ara cal que us digui  
que vaig néixer un dia  
plorós del mes de novembre, 40  
quan l'hivern davallava  
pel pendís de la muntanya  
i la tardor fugia  
amb les darreres fulles  
que groguejaven als arbres. 45  
Acabava una guerra  
—aquella que féu tremolar el món  
per segona vegada—  
(sabreu, doncs, que sóc jove)  
i el fum dels camps d'extermini 50  
atufava els insensibles narius  
d'una generació derrotada.

Veia la primera llum  
 en un barri menestral de Barcelona  
 i els primers mots que sentia 55  
 (aquells que mai més s'obliden)  
 eren l'aspre català  
 que parlaven els meus avis.  
 Heus aquí, doncs,  
 les tres constants de ma vida: 60  
 generació de postguerra,  
 menestral i català.  
 (sense carrinclona barretina,  
 com un fet més,  
 ni pàtria de cartró, ni llagrimeta). 65  
 Tres constants que m'han assenyalat  
 un llarg i difícil camí.  
 Més tard (quan tenia ja dotze anys)  
 la quarta constant en mi naixia:  
 dèria d'hipersensibilitat atrofiada, 70  
 aquesta de voler ésser poeta.  
 L'aventura de recerca, d'inquietud,  
 arribava, no debades la injustícia era palesa,  
 quan amb ulls esbatanats  
 fitava el món que avui encara em volta. 75